

El gos salsitxa del faraó

Un gos al sarcòfag de la tomba d'Assiut (1900 aC). A l'antic Egipte ja n'hi havia moltes races.

Al peu del temple d'Anubis, a Sakkara, hi ha dos llocs rituals per als gossos.

Com va evolucionar el llop fins al pinscher alemany i el dòberman? Un grup d'egiptòlegs investiguen el misteri de les races canines en un santuari d'animals immens.

Al principi, va buscar or a l'Índia oriental, després va furgar a Stonehenge i en les incursions per l'orient va descobrir el compendi legal més antic de la humanitat.

Finalment, l'aventurer Jacques de Morgan es va trobar en una masmorra a Egipte, enfonsat fins als genolls en ossos de gos. A cada pas se sentia carrisquedar i cruixir. El francès havia descobert el cementeri caní més gran del món.

Això va ocórrer l'any 1897. Tanmateix, els experts van oblidar aquest pioner.

Actualment, s'ha redescobert aquest mausoleu caní. Científics de la Universitat de Caerdydd (Cardiff), a Gal·les, s'hi han arribat. A l'antiguitat, "milers de gossos momificats" van ser dipositats als nínxols de la caverna, explica el director de l'expedició, Paul Nicholson.

Els cadàvers procedien particularment de l'època posterior al 748 abans de Crist, quan hi governaven els faraons del Nil i el culte als animals prenia formes estranyes. Fins ara, s'han detectat 130 cementeris per a bous, serps, babuïns, peixos o ratolins. I a la fossa comuna d'Istabl Antar hi havia més de 180.000 gats.

A Sakkara hi havia dos llocs rituals per als gossos. L'indret que ara estudien es troba just als peus del temple d'Anubis. Els sacerdots hi arribaven per unes escales al soterrani, on ofrenaven víctimes al déu dels morts de cap de xacal. El subministrament provenia d'una canera situada al barri del temple.

Tanmateix, també hi havia particulars que deixaven embalsamar els seus gossos morts a Sakkara. Si l'amo es moria primer, el seu amic sovint l'acompanyava per força al més enllà; l'estrangulaven o el mataven amb un colp al cap.

Als corredors de la caverna hi ha costelles, radis i turmells innumbrables. Ara, els investigadors miren de determinar la raça, l'edat i el sexe dels animals sacrificats.

Potser d'aquesta manera es podrà esclarir l'evolució misteriosa del gos. Genèticament, ja s'ha garantit que descendeix originàriament del llop; i que l'etòleg Konrad Lorenz es va equivocar quan va suposar que tenia a veure amb el xacal comú.

Probablement, fa 30.000 anys el llop Isegrim va començar a apropar-se als éssers humans de l'edat de pedra. Una mandíbula de gos trobada fa poc a Suïssa, que data de fa 14.000 anys, ja assenyalava clarament característiques de domesticació. L'animal tenia uns ullals més menuts i un musell més curt.

Però, quan van sorgir els diferents tipus de gossos?

Cap més mamífer no s'ha deixat deformar tant en el transcurs del temps com el *Canis lupus*, que ha arribat fins al gos petaner asmàtic. El nombre de races reconegudes avui dia volta les 400.

Els relleus, les imatges sepulcral i les estàtues demostren que els antics egipcis van tenir una influència important en aquesta diversificació. Ja fa gairebé 5.000 anys van aparèixer les primeres representacions de gossos en pintures rupestres del Nil. Poc després, els faraons anaven a caçar amb llebrers primis. En un sarcòfag de la dinastia VI duen lligat

Mòmia de gos egipcia trobada a la Vall dels Reis, a Luxor.

amb una corda un animal amb taques blanques i negres, una mena de dàlmata.

Uns 1.500 anys aC, ja hi havia animals menuts i garrells, i gossos faldillers caminant amb passos menuts pels palaus reials. Hom criava gossos sanitaris fornits i entrecreuava mastins —introduïts des d'Assíria— amb les races del país. Hi ha una figura de bronze de la tomba de Tutankamon que recorda un gos salsitxa.

Els anomenats *gossos pària*, que en certa manera eren mig salvatges i vivien a l'ombra de les piràmides a prop de les poblacions, es menjaven les deixalles i es tornaven a retirar al desert, on es reproduïen a l'atzar.

Quins eren els castissos i quantes races diferents n'hi havia aleshores a

Egipte només ho pot revelar aquesta cambra subterrània de culte a Sakkara. Davant dels investigadors s'apilen muntanyes d'esquelets marrons, i els professionals de la tomografia computada estan preparats per a fer anàlisis zoològiques a les mòmies dels cans.

Les primers anàlisis ja mostren que, aparentment, a la cova també hi havia restes de xacals, guineus i hienes.

I cada vegada és més clar com de cruentes eren les cerimònies al temple d'Anubis a l'antigor: una gran part dels ossos provenien de cadells morts amb violència.

Matthias Schulz

Traducció de Blanca Juan

Cines Babel

Vicente Sancho Tello, 10 · València

Tamara Drewe

d' **Stephan Frears**

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS :
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.

(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous
excepte vespra de festiu i festius.

